

Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: Faktory ovlivňující pracovní vytížení sociálních pracovníků úřadu práce v ČR oddělení příspěvku na péči

Autor práce: Bc. Jaroslava Danielová, DiS

Obor studia: Etika v sociální práci

Posudek vypracoval: Mgr. Věra Suchomelová, Th.D

Datum: 4. 5. 2018

Formální stránka

Rozsah práce je dostatečný. Autorka pracuje s odpovídajícím citačním aparátem. Citace v textu ne vždy odpovídají normě, např. str. 59 – není zřejmé, odkud pocházejí přímé citace. U velmi obsáhlé poznámky pod čarou na str. 52 není zcela jasný původ jednotlivých citací či odlišení parafrází a vlastních myšlenek autorky. V seznamu literatury také zcela chybí **jakákoli metodologická literatura**, ze které by autorka vycházela při práci s empirickými daty

Přibližně dvacet stran textu (odhadem) tvoří monolity úryvků z rozhovorů bez dalších komentářů.

Velké množství kurzív současně s absencí odstavců na mnoha stranách ztěžuje rozlišení původu citace, tedy zda se jedná o úryvek z rozhovoru, citaci z legislativního dokumentu či jiné literatury. Na straně 30–31, 33, 55 ale i na mnoha jiných místech je pro čtenáře velmi náročné rozlišit, kde končí jeden úryvek a začíná druhý, natož se soustředit na obsah.

Autorka neprezentuje práci jako empirickou, přesto v textu operuje s pojmem „výzkum“ (str. 21 – konec prvního odstavce: **„Z výzkumu vyplývá...“**). Text ale postrádá metodologické ukotvení výzkumu.

Příloha obsahuje doslovné přepisy rozhovorů, s nimiž autorka v textu pracuje.

Stylistická a jazyková stránka

V práci lze nalézt pasáže psané odborným stylem (parafráze poznatků z odborných zdrojů), velmi dlouhé pasáže přímých citací z rozhovorů bez jakéhokoli komentáře (s. 36, 37, 39, 44, 46, 60, 62 aj.) i text psaný spíše formou vyprávění. Emotivně zabarvené části popisující vlastní praxi a vlastní životní zkušenosti (např. str. 27, poslední odstavec, či str. 19) by bylo vhodné zařadit spíše do poznámky pod čarou.

Na některých místech je obtížné formulaci porozumět: *„Pro získání adekvátního pohledu na faktory ovlivňující výkon sociální práce na ÚP bude náhled na danou situaci poskytnut formou odpovědí na mé otázky 25 sociálních pracovníků ÚP, kteří mají své zkušenosti z praxí.“*

Práce obsahuje únosný počet gramatických chyb.

Obsahová stránka

V úvodu autorka definuje osobní motivaci (vlastní praxe) výběru tématu, zaměření a cíl práce: **„...sumarizovat dostupné poznatky z oblasti sociální práce na oddělení na odd. PnP ÚP a na jejich základě identifikovat hlavní okruhy problémů, se kterými se sociální pracovníci při výkonu práce potýkají.“** Práce se dle autorky zabývá **„zátěží sociálních pracovníků, jejich pracovním vytížením, byrokracií sociální práce atd. (...),“** dále se zaměřuje na **„kontakt pracovníků s umírajícími klienty, na dilemata, která musí sociální pracovníci při výkonu své práce řešit, a (...) vzrůstající agresivitu klientů“.**

Autorka uvádí následující zdroje: poznatky z literatury, z vlastní praxe a z rozhovorů s jednotlivými sociálními pracovníky (tedy práce s empirickými daty). Opodstatněnost výzkumu (jehož metodologii ale autorka nikde nedefinuje) autorka vyjadřuje jedním odstavcem: „Pro získání adekvátního pohledu na faktory ovlivňující výkon sociální práce na ÚP bude náhled na danou situaci poskytnut formou odpovědí na mé otázky 25 sociálních pracovníků ÚP, kteří mají své zkušenosti z praxe. Se sociálními pracovníky (...) byly uskutečněny rozhovory, které byly zaznamenány (...) a následně doslovně přepsány. Doslovné přepisy jsou součástí příloh (...) a odpovědi z nich zařazovány prostřednictvím přímých citací do textu.“

V této fázi není jasné, jaká je výzkumná otázka, resp. problém? Jedná se o kvalitativní, či kvantitativní přístup? Na jakém podkladě autorka tvořila otázky?

Tyto otázky mohou být námětem pro diskuzi.

Avizovaná práce s doslovnými přepisy naznačuje kvalitativní přístup, data jsou však prezentována spíše **kvantitativně**. Informace o počtech odpovědí na jednotlivé otázky autorka nekomentuje, nezahrnuje do širšího rámce, maximálně doporučuje „se nad těmito získanými informacemi zamyslet“ (str. 47). Např. na str. 21 po uvedení několika citací autorka shrnuje: „Z výzkumu vyplývá, že 8 respondentů nemělo vůbec představu, co je na tomto oddělení za práci čeká, stejný počet respondentů mělo představu, co bude jejich náplní práce. Z dotázaných jich 9 uvedlo, že čekali více sociální práce, překvapení byli z toho, že na tomto oddělení je spíše práce úřednická. Dále uváděli, že nečekali, že bude práce takové množství a bude tak náročná“. (konec odstavce) Podobně na str. 63 po celé straně výroků následuje pouhé shrnutí: „Z celkového počtu dotázaných má 19 pracovníků pocit, že ÚP nezajišťuje jejich bezpečnost při výkonu práce. Zbylých 6 má pocit, že jsou chráněni.“

Otázky uvedené v příloze by byly vhodné spíše do dotazníku (např. otázka č. 3: Jak jste spokojen se svým platovým ohodnocením?; podobně otázka 5, 6, 11...). Výroky respondentů působí spíše jako písemné odpovědi než autentická slovní vyjádření (např. str. 5: „Bohužel při výkonu sociálního pracovníka na tomto oddělení jsou tato setkání poměrně častá.“; str. 118: „Dostáváme nyní dezinfekční gely na ruce a dezinfekční ubrousky“, „využívání motorového vozidla vyžaduje především obrovskou zodpovědnost...“).

Vzhledem k chybějící metodologii není jasné, proč autorka volila cestu rozhovorů a doslovných přepisů místo např. dotazníkového šetření. Čtenář nenajde odpovědi ani na další otázky: **Jak byla data vyhodnocena? Na kolika pracovištích šetření probíhalo? Kdo byli respondenti? Co mohlo jejich odpovědi ovlivnit? Jaká byla např. délka jejich praxe?**

Autorka ve své práci průběžně pracuje s poznatky z odborné literatury, na více místech práce se ale opírá zejména či výhradně o vlastní subjektivní pohled - např. str. 29. Podobně text od strany 25 do strany 33 čerpá pouze z názorů autorky a respondentů, bez dalších odkazů na literaturu (tento přístup lze nalézt i na jiných místech). Zařazení úryvků do textu na str. 64 (druhý odstavec) postrádá přímou souvislost s předchozím tvrzením. Autorka uvádí tvrzení: „Je pravdou, že široká veřejnost vnímá sociálního pracovníka pouze jako úředníka.“ Tento názor dále opírá ne o výroky z řad veřejnosti, ale o velké množství výroků respondentů, které podobný pocit nějak vyjadřují.

Kapitola 9 má zcela jiný charakter než kapitoly předchozí. Neobsahuje žádné výroky, ale obecné informace o zvládání stresu bez přímého vztahu k sociální práci. V kapitolách 9.5–9.8 autorka čerpá až na jednu výjimku pouze z jednoho zdroje (Drotárová 2003). Dotaz na autorku: **Jak tato kapitola přispívá k naplnění cíle práce?**

Teologická
fakulta
Faculty
of Theology

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Závěr:

Je zřejmé, že autorka přistupovala k práci s velkým zaujetím a silnou osobní motivací. Práce je bezesporu velmi zajímavou sondou do prostředí sociálního pracovníka v dané oblasti.

Hodnotu práce snižuje neporozumění metodologii výzkumného šetření. Pokud autorka chtěla pracovat s empirickými daty pouze ve smyslu „ilustrace“, bylo by možné zhodnocené poznatky z odborné literatury doplnit vhodným úryvkem či kazuistikou (ne dvaceti stránkami nekomentovaných výroků). Autorka ovšem v textu odkazuje na výzkum, s empirickými daty určitým způsobem nakládá; pak je nutné práci adekvátně metodologicky ukotvit, minimálně v úvodu či poznámce pod čarou.

Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím jako **dobrou**, pokud autorka uspokojivě vysvětlí metodologický postup.

